

АВТОРСЬКА СВДОМІСТЬ ЯК МЕТАТЕКСТУАЛЬНА КАТЕГОРІЯ

Предметом дослідження є поняття авторської свідомості, яка стала однією з найважливіших і найскладніших проблем сучасного літературознавства. У статті доведено безпідставність розмов про абсолютну відсутність автора в тексті, з'ясовано причини появи концепції "смерть автора", зосереджено увагу на термінологічних непорозуміннях і зроблено спробу витворити чітко структуровану модель авторської свідомості.

Ключові поняття: автор, авторська свідомість, образ автора, наратор, маска, інший, ідентичність.

Автор і його взаємини з текстом і читачем, авторська свідомість, яка актуалізується на різних рівнях тексту, можливість експлікації автора у власних творах і його роль у конструюванні віртуальних світів, значення твору й авторська інтенція – це найважливіші і найсуперечливіші проблеми сучасного літературознавства, які ще потребують ґрунтовного вивчення й адекватного тлумачення. Абсолютизація присутності автора в художньому тексті не могла не викликати спроби усунути суб'єкта з цього тексту. Феномен "смерті автора", тісно пов'язаний із філософською концепцією "смерті суб'єкта", з проблемою ідентичності особи і наративної ідентичності, з усвідомленням множинності людського "я", яке передбачає існування "іншого", зумовив низку непорозумінь у наступних теоретико-літературних дослідженнях: буквальне тлумачення метафоричного терміна призвело до його спрощення ("смерть" автора як *єдиного* джерела значення тексту і як критерія правильної інтерпретації ще не означає "смерті" автора як рівноправного з читачем учасника діалогу, як "персонажа" власного твору, зрештою, як джерела *одного з можливих* значень).

Біографічний метод Ш. Сент-Бева, психологічна школа О. Потебні, психоаналіз З. Фрейда і К.Г. Юнга, діалогізм М. Бахтіна, герменевтика Г.-Г. Гадамера і П. Рікера, рецептивна естетика В. Ізера, феноменологія Р. Інгардена, Ж. Пуле і Ж.-П. Рішара, семіотика У. Еко, постструктуралізм Р. Барта, деконструктивізм Ж. Дерріди – це ще не повний перелік напрямів, які, по-різному розставляючи акценти в триаді "автор – текст – читач", так чи інакше не могли обминути увагою автора, а отже, по-своєму наблизитися до цієї проблеми і зробити вагомий внесок у її розв'язання. Проблема автора й авторської свідомості стала також предметом досліджень В. Виноградова, Б. Кормана, А. Компаньона, А. Юриняка, Т. Воропай, І. Фізера, М. Кодака, А. Островської, Г. Давидової-Білої та інших учених, однак багатозначність терміна "автор", амбівалентність і багатовимірність авторської присутності в тексті поки що не дозволили знайти адекватний підхід до таких величин, як автор і авторська свідомість, а запровадження нових термінів, без сумніву, необхідних для теорії літератури (біографічний автор, автор-творець, автор-функція, автор-концепт, експліцитний автор і експліцитний наратор, імпліцитний автор та імпліцитний наратор (терміни, які в жодному разі не можна ототожнювати), межовий, або лімінальний, автор, образ автора, авторська маска тощо), інколи спричиняє накладання деяких понять і, як наслідок, хибне розуміння цілої проблеми. Різні терміни – це "спроби якомога точніше зафіксувати форми, в яких авторська суб'єктивність дискурсивно співвідноситься з наративною ідентичністю, і, відповідно, розпізнається агентом герменевтичної діяльності" [1:365], спроби якнайточніше зафіксувати авторське "я" в тексті.

Саме таке накладання цих понять, зумовлене труднощами розмежування біографічного автора як реальної особи і всіх "я", які з'являються в художньому творі, всіх авторських масок, стало причиною радикально проголошеної тези "смерть автора". Дослідник не повинен використовувати біографію автора, його щоденники, листи як єдиний критерій правильної інтерпретації твору й аналізу тексту. Автора-людини в тексті немає, натомість існує багатовимірний простір письма, який передбачає множинність значень, а отже, заперечує всезнаючого автора-моралізатора, персонажі якого перетворюються в рупори його ідей. Замість автора говорить мова, сам текст, який відсилає до різних культурних джерел і набуває єдності лише через читача. Така функція читача, звичайно, не дозволяє сакралізувати автора; вона пояснює, чому автор, якого Р. Барт називає тепер скриптором, постає разом із текстом: він народжується в уяві читача *тут і зараз*, на основі всього прочитаного тексту, народжується як *образ автора*, автором якого стає читач. М. Бахтін, стверджуючи, що автора ми відчуваємо в кожному творі мистецтва, наголошує на особливих властивостях образу автора і на тому, що первинний, біографічний автор завжди "вислизає" з образного представлення: "не можемо сказати, що від чистого автора немає шляхів до автора-людини, вони, звичайно, є, і притому до самої серцевини, до самої глибини людини, але та серцевина ніколи не зможе стати одним із образів самого твору" [2:418]; "індивідуальність автора – це активна індивідуальність бачення й оформлювання, а не бачена й оформлена індивідуальність" [3: 180], тобто М. Бахтін визнає, що читач відіграє важливу роль у конституюванні одного з можливих "ликів" (а не "обличчя") автора, і наголошує на процесуальному характерові творення цього "лику". Як можемо переконатися, саме про таку процесуальність народження автора говорить і Р. Барт ("тут і зараз"). Він визнає, що десь у тексті ховається не хто інший, як автор; власне, завдання критика і полягає в тому, щоб усвідомити, що "автор стає текстом", у тому, щоб, відмежовуючись від документального автора, побачити "автора романного і невловимого", "автора, з якого знята будь-яка відповідальність" [4:192], побачити автора таким, яким він постає для читача. Це автор, який ховається від читача, зникає в тексті, але саме це зникання є формою його присутності; повністю щезнути він не може, адже в літературі завжди існує "сцена, на якій зустрічаються продуцент тексту і його читач" [5:64].

Варто згадати, що представники рецептивної естетики, які зосереджували увагу на сприйманні художнього твору, теж були далекими від абсолютного заперечення автора як текстуальної категорії. Література – це взаємодія автора, тексту, читача і всіх можливих значень. Автор, на думку В. Ізера, повинен так розпоряджатися розповідною технікою, щоб запрацювала читацька уява, а читач будує свою інтерпретацію, намагаючись узгодити її з тим, що, як він вважає, мав на увазі автор [6: 356-360]. Читання – це акт від-творення, який передбачає існування як читача, так і автора, адже читач – це *спів*автор значення тексту.

Чи не у всіх теоретиків, які виступають за зникнення автора, насправді, йдеться про те, що автор у тексті і за межами тексту – не тотожні поняття, йдеться не стільки про зникнення, як про зникання, тобто про відмову від суворої тотожності, де "я" завжди дорівнює собі самому. Йдеться радше про ту процесуальність, яку ми вже бачили в Барта і в Бахтіна і яка є ключовою в дослідженнях Ж. Дерріди. Достатньо згадати його концепцію розрізнення, вільної гри, яка завжди є грою між відсутністю і присутністю, сліду як чогось невловимого в просторі присутнього, щоб зрозуміти, що суб'єкт прихований (а не відсутній) у письмі і що його самоприсутність "ніколи не є даною", вона лише вживається і "завжди-вже була роздвоєна, повторена, здатна з'явитися лише в момент власного зникнення" [7:255]. Зрештою, сам Дерріда заперечує свою повну відмову від суб'єкта: "я не говорив, що не існує центру..., я вважаю, що центр є функцією..., і ця функція є абсолютно необхідною, як і абсолютно необхідним є суб'єкт..., я не руйную суб'єкта, я його розташовую..., питання полягає тільки в тому, звідки він береться і як функціонує" [8:637-638]. Текст не збігається з наміром творця, прочитання лежить за межами авторських інтенцій, але повністю відкинути їх важко. Подібно і М. Фуко, як слушно зазначає Т. Воропай, "хоч і відмовився від категорії суб'єкта і заявив про його смерть, чи не найкраще... показав внутрішній зв'язок суб'єкта і дискурсу" [1:34]. У статті "Що таке автор?" Фуко, наголошуючи на тому, що автор – "що", а не "хто", все-таки не може не визнати, що текст завжди містить у собі певну кількість знаків, які відсилають до автора, що ім'я автора для читача щось означає, і, називаючи автора функцією, він, насправді, заперечує ототожнення текстуального автора з автором біографічним і з наратором [9]. Таким чином, справжня проблема зводиться до того, щоб не надати авторові права на єдино можливе значення і не дозволити чітко й остаточно окреслити його образ.

Власне, "смерть автора" і виникла як засіб зупинити розмови про світогляд автора, його ідею, чого ніяк не могли обминути дослідники, а також застерегти від частого вживання терміна "автор" у значенні "наратор". Скажімо, В. Виноградов, який детально проаналізував мовний образ автора, який говорив, що не можна ототожнювати автора з розповідачем, і який наголошував на тому, що автор у тексті є насамперед "організуючим принципом" (тобто тією ж "функцією"), не спроможний уникнути "світоглядного" напрямку: "У художньому творі можуть і навіть повинні відображатися сліди історичної своєрідності життя автора, своєрідності його біографії, стиль його поведінки, його світогляд" [10:35]. В. А. Юрніяка, який визнає, що автор не має влади над сприйманням твору, який усвідомлює, що не можна ототожнювати всі думки героя з авторськими, і який, у душі літературної герменевтики, стверджує, що художній твір – це розмова між автором і читачем, теж іноді можна прочитати: "те, що деякі думки – авторове переконання, видно з усього духового обличчя авторського героя" [11:111]. Б. Корман намагається чітко розмежувати автора біографічного й автора як художній образ. Він зазначає, що автор розчиняється в тексті, але його теорія автора-концепта, насправді, передбачає певну позицію автора, певний погляд на дійсність, вираженням якого є весь твір. Учений слушно стверджує, що жодного суб'єкта мовлення не можна розглядати як автора, але, використовуючи термін "власне автор", Б. Корман мимохіть віддає йому перевагу для висловлення цієї авторської позиції [12]. Зрозуміло, що це насамперед термінологічна проблема, але, незважаючи на те, що в сучасному літературознавстві існують кращі назви на позначення відповідних понять (різні види нараторів), термінологічне непорозуміння часто виникає і в працях 90-х років, де старі терміни співіснують з новими, але не завжди чітко узгоджуються і розмежовуються.

Автор – це особлива категорія, набагато складніша від автора-творця, автора-концепта чи навіть автора-образу; це модус "іншого" існування чи, як зазначає В. Федоров, "суб'єкт перетвореного буття" [13: 56]. Він постає в процесі власної творчості, в усій своїй мінливості, і читач не здатний визначити, коли перед ним з'являється автентичне "я" автора, де автор починається і де закінчується. У тексті автор завжди "інший", навіть для самого себе, а очима Іншого не можна побачити істинне обличчя. "Я-для-себе залишається в акті, а не в продукті самооб'єктивації" [3:36], а зовнішнє "я", доступне читачеві, може бути лише тінню істинного "я", його маскою. Авторська свідомість здатна охопити свідомості персонажів, нараторів, виявлятися на рівні образів, мотивів, жанрово-стильових і композиційних особливостей, створити у читача ілюзію пізнання "реального" автора, але "з кожною новою трансформацією автор є собою, а тоді кимось іще" [14:374], він виходить за межі власного "я" навіть тоді, коли пише про себе; він водночас перебуває в тексті і позазнаходжуваний щодо нього, він ніби існує на межі створюваного світу. Зумовлена появою в тексті певних реалій з життя письменника спокуса перекинути місток від чергової авторської маски до біографічного автора свідчить про те, що автор, який таким чином ніби намагається "зачепитися" за свою "реальну" ідентичність, – це водночас текстуальна і позатекстова категорія, одним словом, метатекстуальна категорія. Формуючи свій образ автора на основі прочитаного тексту, проінформований читач мимоволі залучатиме свої "позатекстуальні" знання для витворення в своїй уяві цілої авторської свідомості. Але це завжди буде лише авторська свідомість у рецепції читацької свідомості. Треба зауважити, що проведення паралелей з письменником як реальною особою має право на існування лише тоді, коли дослідник не прагне наблизитися до розуміння автора-людини, а намагається якомога повніше розшифрувати авторський текст, усвідомлюючи, що розкриттям автентичної суті автора є його приховування і перекриття. Самоінтерпретацію митця не слід сприймати надто серйозно, амбівалентність біографічного автора й автора в тексті незаперечна. Як стверджує Гадамер, можна говорити лише про "співіснування різних рівнів

розуміння", коли "автобіографічне розуміння нічим не краще, ніж автономне й абстрактне" [15:103], але право читача на таку інтерпретацію заперечити важко навіть тоді, коли сам текст і мова говорять набагато більше, ніж первісна авторська інтенція.

Справді, мова "говорить", і її багатозначність та метафоричність часто зумовлюють читання-непорозуміння. Мова "говорить", незважаючи на автора, однак творча свідомість останнього ніколи не обмежується лише мовною свідомістю. Автор виконує також функцію активної енергії, яка забезпечує бажання читача шукати те, що, можливо, говорить текст, функцію певного принципу, від якого читач може відштовхнутися. Автор не зазнає цілковитого самознищення, він лише розчиняється у межах "відфільтрованого і структурованого мовою простору" [1:302]. І. Фізер слушно зауважує: "Мову повсякчасно творить людина... тому, що в ній і через неї вона стверджує своє буття серед усього того, що є" [16:52]. Своєрідність мови є своєрідністю авторського стилю, а своєрідність стилю – це водночас своєрідність мислення. Як би там не було, але стиль мають навіть ті твори, де свідомо руйнується цілісність, адже в мистецтві навіть хаос потрібно збудувати, і, таким чином, навіть "смерть автора" перетворюється в оригінальність авторської присутності, в оригінальність його "лику". Зрештою, з тим, що мова окреслює людину, що суб'єкт визначається на рівні дискурсу, погоджувалися навіть ті дослідники, які стверджували, що людина не має контролю над своєю мовою (Поль де Ман, Лакан). Звільняючись від своєї емпіричної сутності, автор залишає в кожному втіленні частинку себе і в такий спосіб щоразу є іншим і щоразу ідентичним.

Такої двозначності поняття автора, мабуть, ніколи не вдасться уникнути. Неможливість точної й остаточної відповіді на запитання "хто говорить у тексті?", неволодіння автором самим собою є причиною того, що "справжня природа нарративної ідентичності може бути розкрита лише через діалектику самості і тотожності" [17:169], тобто мінливості і стійкості, перервності і безперервності, множинності й одиничності. Автор може висловлювати свій погляд на світ, ми можемо говорити про його ймовірні наміри, але в той момент, коли твір відокремлюється від свого творця, він наповнюється значенням, якого йому надає інший (як інше "я", так і читач), відбувається розуміння себе через іншого. Отже, як стверджує П. Рікер, знати, яким є автор тексту, неможливо, оскільки безпосереднього його самовизначення немає. Існує тільки складний зв'язок автора і тексту, існує автор, який з'являється не інакше, як з появою першого читача [18:309], тобто це той автор, який виникає в читацькій свідомості і про якого ми вже згадували як про образ автора. Існування принаймні такого віртуального суб'єкта обов'язкове, адже сама мова – це тільки потенційна система, що реалізується лише в акті мовлення, в діалозі, для якого потрібні двоє – читач і автор, навіть якщо автор уже є "своїм твором, а не людиною" [19:133] і якщо, хоч між ними й існує глибокий зв'язок, жодне з них не здатне переконливо пояснити інше. Текст, який для свого повноцінного існування потребує двох свідомостей (Ю. Лотман), у такому разі, може перетворюватися в один знак з багатьма означуваними і численними варіаціями, в суцільний код із трансформованим самоосмисленням особистості.

Текст, якщо дотримуватися засад феноменологічної теорії, – це наділена авторською уявою трансформація власного "життєвого світу". Це не означає повернення біографічного методу, критик не шукає в тексті остаточного вираження інтенційних актів автора. Р. Інгарден допускає, що інколи певне судження в художньому творі може бути судженням самого автора, але водночас застерігає: ми не спроможні це перевірити, автор міг, але не мусив висловити самого себе, і потрібно усвідомлювати, що те, що говорить якась особа в творі, "належить до того самого світу квазі-дійсності, що й ця особа", а "будь-які судження треба сприймати лише як думки, представлені в цьому світі, а не як "правдиві" [20: 194]. Текст зосереджує на собі інтенційні акти автора й читача; життєпис автора й індивідуальні нахили читача залишаються поза текстом, і жодне "я" "більше не має права говорити прямо, вважати "я" своїм "я"; "я" є на дорозі до іншого" [21: 566], тобто в просторі тексту для автора вже існує читач, а для читача – автор, і це "я" завжди буде лише феноменологічним, а не "реальним". Наблизитися до такого феноменологічного автора можна тоді, коли ми проаналізуємо світ авторської уяви, відкриваючи в тексті ключові поняття, як це робив Ж.-П. Рішар, адже "глибинне я" автора все-таки залишається джерелом його літератури.

Те, що акти творення й сприймання взаємозалежні, визнавав і У. Еко. Звичайно, він справедливо заперечував інтенції емпіричного автора як критерій правильної інтерпретації, але повністю абстрагуватися від автора йому теж не вдалося, та, мабуть, У. Еко цього і не прагнув. На його думку, твір стимулює читача до співпраці, спонукає відшукати приховані значення, навіть ті, які автор не закрив туди свідомо, але те "щось", яке домислить читач, "завжди залишається в межах того світу, який мав на увазі автор" [22:62]. Шукати емпіричного автора не варто, зрештою, його "знайти" неможливо, оскільки приватне життя емпіричних авторів більш неохопне, ніж їхні тексти. Єдиний автор, якого ми здатні "бачити", – це той "зразковий автор", який ототожнюється з інтенцією тексту і якого витворює "зразковий читач". Проте У. Еко розуміє, що "прірви" між емпіричним автором і автором зразковим не існує, і тому запроваджує термін "лімінальний, або межовий, автор". Це автор, який перебуває в тій межовій ситуації, коли він "уже не є емпіричною особою і ще не є текстом", коли "він змушує слова (або слова змушують його) встановити потенційний ряд асоціацій" [23:566].

Різні терміни для позначення присутності автора в тексті, різне розуміння цієї присутності і співіснування різних моделей авторської свідомості викликають бажання якось об'єднати різні підходи і виділити раціональне зерно в кожному з них, чітко структурувати явище авторської свідомості і закріпити за наявними термінами конкретне значення. З огляду на проаналізовану літературу, можна зробити висновок, що авторська свідомість – це метатекстуальна категорія, яка, з одного боку, завдяки існуванню позатекстових чинників, охоплює поняття автора-творця (біографічного автора), а з іншого боку, через текстуальний простір, передбачає поняття лімінального автора, який при появі самого тексту реалізується як автор-функція (тобто як певний організуючий

принцип), як автор-концепт (тобто як світоглядна єдність, але не в розумінні чітко визначеного погляду на дійсність, а в тому значенні, що в текстах одного письменника, як правило, існують певні ключові образи, мотиви, проблеми, які дають можливість говорити про відповідний світ авторської уяви) і як автор-суб'єкт (який охоплює численні "я" художнього твору: наратора, персонажів та інших авторських масок). Ці "автори" формують у тексті імпліцитного автора, партнером якого є імпліцитний читач, тобто читач, який, як і імпліцитний автор, є лише текстуальною конструкцією, який максимально абстрагований від власних кодів і нахилів. У процесі читання імпліцитний автор перетворюється в образ автора. Йдеться про те, що цей автор уже починає існувати в сприйманні, в уяві імпліцитного читача. Образ автора – це "чистий" автор, витворений лише на основі прочитаного тексту. Поєднаний зі знаннями про автора-творця, які, ймовірно, має реальний читач, він трансформується в *автора*, тобто автора, якого сприймає *читач*; авторська свідомість починає існувати в рецепції читацької свідомості.

Звичайно, така класифікація не є досконалою, адже, насправді, усе відбувається не так просто. Усі ці поняття взаємопроникають, взаємозумовлюються, і в реальному процесі читання їх неможливо чітко розмежувати, проте спроба теоретичного осмислення такої складної категорії, як авторська свідомість, можливо, стане стимулом для наступних пошуків у розв'язанні цієї проблеми.

1. Воропай Т.В. В поисках себя. Идентичность и дискурс. – Харьков: ХГПУ, 1999. – 418 с.
2. Бахтін М. Проблема тексту у лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. /за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 416 – 422.
3. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. – Москва: Искусство, 1979. – 424 с.
4. Барт Р. S/Z. – Москва: УРСС, 2001. – 232 с.
5. Barthes R. Teoria tekstu //Teoria literatury i metodologia badań literackich /red. D.Ulicka. – Warszawa: Wydział Polonistyki UW, 1999. – S. 58 – 76.
6. Ізер В. Процес читання: феноменологічне наближення //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. /за ред. М.Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 349 – 366.
7. Деррида Ж. О граматології. – Москва: Ad Marginem, 2000. – 511 с.
8. Дискусія (Ж. Іпполіт, Ж. Деррида, Р. Максі, Л. Гольдман, С. Дубровські) //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. /за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 633 – 638.
9. Фуко М. Що таке автор? //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. /за ред. М.Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 598 – 613.
10. Виноградов В.В. Проблема авторства и теория стилей. – Москва: Гос. изд-во худ. л-ры, 1961. – 614 с.
11. Юрияк А. Літературний твір і його автор. – Буенос-Айрес: Перемога, 1955. – 295 с.
12. Корман Б.О. Лирика Некрасова. – Ижевск: Удмуртия, 1978. – 300 с.
13. Федоров В. Автор як онтологічна проблема //Слово і час. – 2003. – №10. – С. 55 – 58.
14. Bravo N.F. Doubles and Counterparts //Companion to Literary Myths, Heroes and Archetypes /ed. by P.Brunel. – London and New York: Routledge, 1996. – P. 343 – 382.
15. Гадамер Г.-Г. Що мусить знати читач? //Гадамер Г.-Г. Вірш і розмова. – Львів: Ї, 2002. – С. 98 – 104.
16. Фізер І. Чи така смерть автора? //Слово і час. – 2003. – №10. – С. 50 – 55.
17. Рікер П. Сам як інший. – К.: Дух і Літера, 2002. – 456 с.
18. Рікер П. Що таке текст? Пояснення і розуміння //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. /за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 305 – 323.
19. Юнг К.Г. Психологія та поезія //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. /за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 119 – 138.
20. Ingarden R. O tak zwanej "prawdzie" w literaturze //Teoria literatury i metodologia badań literackich /red. D. Ulicka. – Warszawa: Wydział Polonistyki UW, 1999. – S. 177 – 228.
21. Encyclopedia of Contemporary Literary Theory. Approaches, Scholars, Terms /ed. by I.R. Makaryk. – Toronto-Buffalo-London: University of Toronto Press, 1993. – 656 p.
22. Eco U. The Role of the Reader. – Bloomington: Indiana University Press, 1984. – 273 p.
23. Еко У. Поміж автором і текстом //Антологія світової літературно-критичної думки ХХст. /за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002. – С. 564 – 578.

Матеріал надійшов до редакції 19.03.2004 р.

Гіряк М.О. Авторское сознание как метатекстуальная категория.

Предметом исследования является понятие авторского сознания, которое стало одной из самых важных и самых трудных проблем современного литературоведения. В статье доказана несостоятельность разговоров об абсолютном отсутствии автора в тексте; уяснены причины появления концепции "смерть автора", связанной, с одной стороны, с феноменом "смерть субъекта", а с другой – с преувеличением роли авторской интенции в создании значений художественного текста; сосредоточено внимание на терминологических недоразумениях и сделана попытка создать четко структурированную модель авторского сознания. Ключевые понятия: автор, авторское сознание, образ автора, нарратор, маска, другой, идентичность.

Гіряк М.О. The Consciousness of an Author as a Metatextual Category.

The article studies the concept of author's consciousness, which became one of the most important and the most complicated problems in the contemporary literary criticism. In the paper we argued groundlessness of the statements about absolute absence of an author in a text; we examined causes of appearance of the "death of the author" conception, which is connected, on the one hand, with the "death of the subject" phenomenon and, on the other hand, with exaggeration of the role of author's intention in creating senses of a text; we concentrated upon terminological misunderstandings and made an attempt to constitute an accurately structured model of author's consciousness. Key words: author, author's consciousness, image of an author, narrator, mask, other, identity.